Ба Шурои диссертатсионии 6D.KOA-126 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (Суроға:734025, ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ 17).

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Сабурзода Фаридуни Мирзоали дар мавзуи "Танзими молиявии рушди иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити муосир" барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисоси 6D050900–Молия (6D050901- Молия, муомилоти пулӣ ва қарз) пешниҳод шудааст.

Равандҳои ҷаҳонишавӣ, тағйирёбии вазъи иқтисодии байналмилалӣ, таҳаввулоти бозорҳои молиявӣ ва таъсири омилҳои беруна зарурати такмили низоми танзими молиявии иқтисодиёти миллиро ба миён овардаанд. Танзими молиявӣ ҳамчун унсури муҳимми идоракунии давлатӣ танҳо ба назорати даромад ва хароҷоти буҷет маҳдуд намешавад, балки маҷмуи механизмҳоеро дар бар мегирад, ки ба таъмини устувории иқтисодӣ, самаранокии тақсимоти захираҳо ва адолати иҷтимоӣ равона шудаанд. Дар шароити муосири иқтисодӣ буҳронҳои иқтисодӣ, рақамикунонии молия ва тағйирёбии бозорҳои байналмилалӣ нақши танзими молиявӣ дар таъмини рушди устувори давлатҳо пайваста меафзояд. Ҳамчунон, мавҷудияти чунин чолишҳои муосир, аз ҷумла афзоиши таваррум, тағйирёбии қурби асъор, таъсири таҳримҳои иқтисодӣ ва дигаргуншавии сохтори бозорҳои молиявӣ, зарурати такмили пайвастаи равишҳои танзими молиявиро ба миён оварда, татбиқи механизмҳо ва усулҳои самараноки идоракуниро тақозо менамояд.

Таъкид намудан ба маврид аст, ки механизми танзими молиявии рушди иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон маҷмуи принсипу шаклҳо ва абзорҳои молиявиро дар бар гирифта, тавассути онҳо таъмини устувории иқтисодӣ, самаранокии рушди иқтисодӣ, пешгирии номувозиниҳои молиявӣ ва таҳкими имкониятҳои иқтисодии кишвар таъмин карда мешавад. Дар марҳилаи муосир танзими молиявӣ ҳамчун унсури муҳимми сиёсати иқтисодии давлат баромад намуда, дар идоракунии равандҳои иҷтимоию иқтисодӣ ва танзими самтҳои асосии рушди мамлакат нақши назаррас дорад. Самаранокии он дар ташаккули муҳити мусоид барои рушди дарозмуддат, истифодаи мақсадноки имкониятҳои молиявӣ ва таъмини тавозуни манфиатҳои иқтисодию иҷтимоии ҷомеа таҷассум меёбад. Дар шароити иқтисоди бозорӣ норасоии захираҳои дохилӣ ва вобастагии зиёди буҷет аз манбаъҳои хориҷӣ нақши самараноки танзими молиявӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон махсусан муҳим аст.

Дар баробари ин, бояд қайд намуд, ки барои татбиқи ҳадафҳои иқтисодии рушди миллӣ дар низоми танзими давлатии иқтисодиёт маҷмуи васеи шаклҳо ва усулҳои идоракунӣ истифода мегардад. Онҳо имконият медиҳанд, ки самтҳои афзалиятнок муайян карда шуда, роҳҳои самараноки расидан ба натиҷаҳои пешбинишуда интихоб ва амалӣ гарданд. Дар рушди иқтисодиву иҷтимоии ҷорӣ намудани барномаҳои давлатӣ, аз қабили паст намудани сатҳи камбизоатӣ, боло бурдани сатҳи сифати зиндагии аҳолӣ,

истифодаи васеи дастовардҳои илмию техникӣ, таҳкими истиқлолияти энергетикӣ, нақлиётӣ ва озуқаворӣ, инчунин таъсиси ҷойҳои нави корӣ, ба самаранокии сиёсати молиявии давлат ва имкониятҳои ташаккули захираҳои молиявии он вобастагии мустақим дорад. Аз ин рӯ, таҳқиқотии диссертатсионии Сабурзода Фаридуни Мирзоали дар мавзуи "Танзими молиявии рушди иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити муосир" аҳаммияти муҳими стратегӣ дорад.

Дар раванди таҳқиқот муҳаққиқ доираи васеъи осори илмии муҳаққиқони иқтисодии ватаниву хориҷиро мавриди омӯзиш қарор додааст, ки онҳо ба масъалаҳои калидии назариявӣ ва амалии танзими молиявӣ бахшида шудаанд. Пеш аз ҳама, омӯзиши ин сарчашмаҳои илмӣ ба муҳаққиқ имкон фароҳам овард, ки заминаи илмии таҳқиқот мустаҳкам гардида, самтҳои асосии танзими молиявӣ дар шароити муосир ҷамбаст карда шавад. Далели ин гуфтаҳо моделҳои консептуалие ба ҳисоб мераванд, ки аз ҷониби муаллиф дар саҳифаҳои 27 (расми 3.) ва 29 (расми 4) таҳия ва пешкаш гардидаанд.

Гузашта аз ин муаллиф дар заминаи омӯзиш ва таҳлили ҷагбаҳои назариявӣ – методӣ дар саҳ 18 – уми автореферат модели консептуалии ташаккули низоми танзими молиявиро пешниҳод намудааст, ки арзиши илмии таҳқиқотро боз ҳам баланд мебардорад.

Дар баробари ин, муаллиф дар таҳқиқоти худ дар саҳифаи 22-уми автореферат таҳлили ҳамаҷонибаи вазъи кунунӣ ва тамоюлҳои асосии танзими молиявии рушди иқтисодиётро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода, хулосаҳои мушаххаси илмии худро баён намудааст . Инчунин дар асоси таҳлил муаллиф асосҳои институтсионалии низоми танзими молиявиро дар шароити муосир илман асоснок намуда, муайян намудааст, ки танзими давлатии молиявӣ дар кишвар дорои тамоюли мусбат ва пешрафти муайян мебошад, аммо ҳамоно бо мушкилоти марбут ба баланд бардоштани сатҳи шаффофият, таквияти институтҳои молиявӣ ва рушди бозорҳои молиявӣ рӯ ба рӯ аст (саҳ 24-25).

Муаллиф дуруст иброз намудааст, ки такмил додани усулу механизмҳои танзими молиявии тараққиёти хоҷагии халқ муносибати комплексиро талаб мекунад, ки он инкишофи институтҳои молиявӣ, такмили заминаи қонунгузорӣ, истифодаи самарабахши воситаҳои буҷет ва андоз, инчунин коркарди технологияи нави идоракунии равандҳои иқтисодиро дар бар гирифта, барои самаранокии танзими молиявиро ба вуҷуд овардан такмили сиёсати фискалӣ зарур аст (саҳ 31).

Ҳамчунин, муаллиф самтҳои асосии танзими молиявии иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар шароити муосир муайян намуда, иброз намудааст, ки дар шароити маҳдуд будани захираҳои дохилӣ, эҳтиёҷоти баланди иҷтимоӣ ва мушкилоти берунии иқтисодӣ идоракунии самараноки низоми буҷет ва андоз аҳаммияти ниҳоят калон пайдо намуда, такмили сиёсати буҷетӣ бархӯрди ҳамаҷонибаеро тақозо мекунад, ки хусусиятҳои хоси иқтисоди Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин таҷрибаи ҷаҳонӣ дар соҳаи идоракунии андоз, танзими давлатӣ ва банақшагирии буҷетро ба инобат мегирад. Муаллиф иброз намудааст, ки самтҳои афзалиятноки хароҷотро дақиқ баррасӣ намуда, ба ҳадафҳои дарозмуддати

рушди иқтисодӣ ва суботи иҷтимоӣ диққат дода, барои баланд бардоштани самаранокии харочоти давлатӣ принсипҳои баҳодиҳӣ ва назорат аз болои сарфи маблағҳоро ҷорӣ намудан зарур аст (саҳ 31).

Дар маҷмӯъ, муаллиф дар асоси натиҷаҳои бадастомада як қатор тавсияҳои муҳимро пешниҳод намудааст, ки барои рушд ва такмили механизмҳои танзими молиявӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мусоидат хоҳанд намуд.

Гарчанде автореферати диссертатсия дорои арзиши баланди илмӣ мебошад, дар он баъзе масъалаҳои баҳсбарангез ва норасоиҳои алоҳида мушоҳид мегарданд.

- муаллиф дар автореферат кушиш ба харҷ додааст, то маводҳои зиёди илмии арзишмандро дар шакли ҷадвалу диаграмма ва расмҳо пешкаш намояд, аммо баъзе аз онҳо хусусияти тавсифӣ доранд, ки дар сурати таҳким бахшидан ба таҳлили натиҷаҳои ҷадвалу расмҳо арзиши илмии диссертатсия боз ҳам баландтар мегардид.

Мавриди зикр аст, ки камбудиҳои ишорашуда хусусияти тавсиявӣ дошта, ба аҳаммияти илмӣ, навгонӣ ва арзиши амалии таҳқиқоти иҷрогардида таъсир намерасонанд.

Автореферати диссертатсия аз таҳқиқоти мустақилона ва ба охиррасидаи муаллиф шаҳодат медиҳад. Натиҷаҳои илмии он барои такмили механизмҳо ва воситаҳои танзими молиявии рушди иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон мусоидат менамоянд. Мақолаҳои унвонҷӯ муҳтавои асосии таҳқиқотро инъикос менамоянд. Дар умум, автореферати диссертатсияи Сабурзода Фаридуни Мирзоали дар мавзуи «Танзими молиявии рушди иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити муосир», ки барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисоси 6D050900–Молия (6D050901- Молия, муомилоти пулӣ ва қарз), ба талаботи Низомномаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ буда, Сабурзода Фаридуни Мирзоали сазовори дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисоси 6D050900–Молия (6D050901- Молия, муомилоти пулӣ ва қарз) мебошад.

Муқарриз:
д.и.и., профессор кафедраи молия ва қарзи
МД «Донишкадаи байналмиллалии Хуҷанд»-и
МД ДБССТ Р.С. Шокиров
суроға: 735610, ш.Конибодом, ҷамоати Р.Ҳамрабоев, вилояти Суғд, Ҷумҳурии Тоҷикистон
Тел: (+992) 92-749-52-75
E-mail: shokirovravshan@mail.ru

Имзои Шокиров Р.С.-ро тасдиқ менамоям:
Сардори шуъбаи кадрҳо ва корҳои махсус _____Юнусова О.М.
суроға: 735716, 27 микрорайон, хонаи 1, ш. Хуҷанд, вилояти Суғд, ҷумҳурии Тоҷикистон
Тел.:(+992 37) 234-88-02
Fax: (+992 37) 234-88-02
E-mail: betesk_ips@mail.ru
«16» 11 2026с.